

Lielie sākumburti – hipotēzes izvirzīšana

1. Apskati attēlu īsu mirkli un izvirzi pieņēmumu par to, kas tajā attēlots! Uzraksti, kāds ir tavs pieņēmums!

Hipotēze ir zinātnisks pieņēmums parādības pagaidu izskaidrošanai.

2. Pēc kāda laika aplūko attēlu uzmanīgāk! Vai esi pārliecināts par iepriekš uzrakstītā patiesumu?

Arī mācību procesā attiecībā uz kādu jautājumu, par kuru mums nav konkrētu zināšanu, bet ir tikai priekšstats, mēs varam sākt ar pieņēmumu jeb hipotēzes izvirzīšanu. Tā nederēs gadījumos, ja mums vispār nav nekāda priekšstata par konkrēto jautājumu. Hipotēzi var izvirzīt tikai par tādu jautājumu vai problēmu, par kuru mums ir kaut kāds pieņēmums, minējums. Hipotēzi var formulēt kā apgalvojumu vai noliegumu.

Kad hipotēze ir izvirzīta, tā ir jāpārbauda – vai tajā izteiktais atbilst patiesībai. Šis pārbaudes process ir jautājuma izpēte jeb konkrētu zināšanu ieguve par šo jautājumu, citiem vārdiem sakot – mācīšanās, nezināmā noskaidrošana.

Piemēram, varētu izvirzīt hipotēzi: “**Lielie sākumburti visiem Latvijas teātru nosaukumiem ir lietoti pēc noteiktas likumsakarības.**”

Lai šo hipotēzi pārbaudītu, vispirms ir jāiegūst pētāmais materiāls, proti, jāizraksta visi vai vismaz vairākums Latvijas teātru nosaukumu.

- Latvijas Nacionālais teātris
- Dailes teātris
- Valmieras Drāmas teātris
- Jaunais Rīgas teātris
- Liepājas teātris
- Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris
- Latvijas Leļļu teātris
- Daugavpils teātris

Pārskatot šos nosaukumus, redzams, ka tos ir iespējams sagrupēt.

- divvārdu nosaukumi
- trīsvārdu nosaukumi
- vairākvārdu nosaukumi

- 1) Sagrupējam teātru nosaukumus un izpētām katru grupu atsevišķi.
- 2) Izdarām secinājumus par to, kurus vārdus teātra nosaukumos raksta ar lielo sākumburtu un kurus – ar mazo, kā arī noskaidrojam, vai tas ir darīts konsekventi visos gadījumos katrā atsevišķā grupā.
- 3) Visbeidzot izdarām secinājumu par izvirzītās hipotēzes patiesumu vai nepatiesumu.